

"En zeki" yerine "en iyi bulmaca çözen" desinler

Türkiye Zeka Vakfı'nın düzenlediği Zeka Oyunları Yarışması'nda Necmiye Özay birinci oldu. Son üç yılda ikinci kez şampiyon olan Özay, artık tescilli bir "en zeki"

GÜLAY FIRAT

Son üç yarışmada iki şampiyonluk... Yarışmayı kazanan tek kadın... İki kere birinci olmayı başaran tek yarışmacı... Necmiye Özay'ın zeka oyunları yarışması karnesi bu.

Türkiye Zeka Vakfı tarafından her yıl düzenlenen zeka oyunları yarışması Oyun 2003'ün finaline bu yıl 16 yarışmacı katıldı. Bu finalistler dört bin kişinin arasından buralara gelmişlerdi. Boğaziçi Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği öğrencisi 22 yaşındaki Özay, 16 yarışmacı arasındaki iki kadından biriydi.

Özay bu sıfattan hoşlanmasa da ona artık "Türkiye'nin en zeki insanı" diyorlar. Kendisi de zeki olduğunu düşünüyor ama şunu da ekliyor: "Zeka boy değil ki ölçebilesin!"

Küçükken ona "Atom Karınca" derlerdi

Çocukken yaşları bebekleriyle evcilik oynarken, Özay'ın eğlencesi matematik olur. Lise yıllarında ise Bilim Teknik dergisindeki zeka sorularına kafa yorar. Küçük bir kızken, çalışkanlığı ve ufak tefekliği nedeniyle arkadaşlarının "atom karınca" olarak çağırdığı Necmiye Özay, Samsun Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra Boğaziçi Üniversitesi'ni kazanır ve yolu İstanbul'a düşer. Bu arada; ilkokul yıllarında yaptırdığı ama şimdilerde kendisinin bile çok önemsemediği bir test sonucu IQ seviyesi 160 civarında çıkar.

İlk kez bundan üç yıl önce, kampusta gördüğü bir afişle bu organizasyondan haberi olan Özay, 2000 yılındaki yarışmayla zeka oyunları yarışması macerasına atılır. İlk kez 2001'de birinci olur. 2002'deki yedinciliğin ardından bu yıl, 21 Aralık'ta finali yapılan yarışmada yeniden şampiyonluğu kazanır.

Bu arada, -bundan tamamen bağımsız bir organizasyon olan yarışmada- Türkiye Zeka Oyunları Kulübü ile de tanışır. Onların kurduğu Türk Beyin Takımı'nın sınavlarını kazanır. 2000'de Çek Cumhuriyeti'ndeki, 2001'de de Finlandiya'daki yarışmalarda Türkiye'yi temsil eder.

"Kadınların özgüveni yükselsin diye birinci oluyorum"

Bu yarışmaya katılanların yüzde 74'ü erkekti. İstatistikler ayrıca, erkek adayların kadınlara göre daha fazla doğru cevap verdiğini gösteriyor. Özay erkeklerin zekasını parlak bulduğunu belirtiyor: "İlk 16'da iki kızdık, gerisi erkekti. Erkekler başarılı ama kadın ve erkek sayısı eşit olsaydı belki daha farklı olabilirdi. Kadınlar kendilerine güvenememiş de katılmamış olabilirler ama ben iki defa birinci oldum; kadınlara güven gelsin de katılsınlar diye (gülüyor). Boğaziçi Üniversitesi'nde okuyoruz ama en yüksek puanlı mühendisliklere bakıyorum; bir sınıfta beş kız, 50 erkek var. Demek ki bu kadınların tercihi..." Yarışma için özel bir hazırlık yapmadığını, üniversitedeki eğitimin ve bulmaca çözme merakının kendisine yardımcı olduğunu söyleyen Özay, bir "zeka küpü" olmadığı konusunda ısrarlı: "Zaten böyle 'en zeki' gibi sıfatları sevmem. Normal bir vatandaşım işte, herkes gibiyim. Ev ile üniversite arasında mekik dokuyorum. Bulmaca çözüyorum, 'Türkiye'nin en iyi bulmaca çözeni' denmesini tercih ederdim. Zeka geniş kapsamlı, göreceli bir kavram; yani ölçülebilir bir şey değil. Aslında çözmeye uğraştığımız şeyler de çok anlamlı değil, sonuçta bulmaca. Çözünce dünya kurtulmuyor."

Zekasından değil ama hafızasından şikayetçi

Özay; Etiler'de üniversite kampusuna 50 metre uzaklıkta bir sitede, çocukluk arkadaşı Ceren Başaran ile oturuyor. Ailesinin tek çocuğu. Bu nedenle üniversite için Samsun'dan İstanbul'a geldiğinde; avukat annesi ile noterlik yapan babasından ayrılmakta güçlük çektiğini söylüyor. İnsan tescilli zeki olunca, dünyevi işlere ilgisinin düzeyini de sormadan edemiyoruz ama Özay uzman bulmacacı edasıyla 10 puanlık soruyu yanıtlar gibi cevaplıyor: "Yemek yapmayı teoride biliyorum ama pratiğim yok. Pasta yapmaktan hoşlanırım. Sabahları kahvaltı yapmam. Sabah uykularını severim." Zekası yüksek ama hafızasından şikayetçi. Çok unutuyor. Yarışmadan iyi bir para ödülü alsaydı, Kylie Minogue gibi "Yemek yemesini hatırlatacak bir yardımcı" bile tutması icap edebilirmiş. Ama yarışmadan kazandığı 15 Cumhuriyet altını ile bunun imkansız olduğunu söylüyor. Özay röportaj boyunca sorulara iyi düşünülmüş cevaplar verirken bir yandan da tebrik telefonlarını yanıtlıyor. Vedalaşırken de "Seneye birinci olunca yine görüşürüz" diyor.